



## UR PRESS- DEBATTEN

### De psykiskt efterblivna och rehabiliteringen

*Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning* har gett sig in på diskussion av ett ämne som i alltför ringa grad beaktats i den gängse diskussionen rörande rehabiliteringsproblemen. Denna har i alltför stor utsträckning orienterat sig kring återanpassning av fysiskt skadade medan de psykiskt insufficianta och framför allt de psykiskt efterblivna glömts. I själva verket utgör dessa en stor grupp som ej kan förbises vid planläggningen av lämpliga rehabiliteringsåtgärder. Tidningen påpekar att det hör till undantagen att man finner några psykiskt utvecklingshämjade inom de klientelgrupper som förekommer i rehabilitering och arbetsvård.

Kanske har bakom denna försumelse legat en uppfattning att möjligheterna att utträtta något för dem varit väsentligt mycket mindre. Resignationen har lätt infunnit sig vid behandlingen av de psykiskt efterblivna. Samhället tycks länge ha ansett sin plikt vara fullgjord i och med att det tagit hand om dem.

Emellertid har man i föregångslandet Holland förvärvat goda erfarenheter av den skyddade verksamheten även bland sådana mentalt efterblivna som vi här i landet gärna uppfattat som hopplösa fall.

Det är från Holland som tidningen hämtat vissa erfarenheter. Hos oss är landstingen huvudmän för särskolor och vårdhem men endast ett förstrött intresse har ägnats åt yrkesutbildningen av klientelet.

På vårdhemmen har det knappast förekommit någon aktiviserande

verksamhet utöver vad som skulle kunna rubriceras som sysselsättningsterapi. Men nu har medicinalstyrelsen börjat rekommendera landstingen att inrätta skyddade verkstäder i anslutning till arbets- och vårdhemmen. Egentligt yrkesmässigt arbete kan det kanske bli fråga om endast i mycket begränsad omfattning. Inte för ett ögonblick får man föreställa sig att verkstaden skulle ge några väsentligare intäkter. Här gäller det framför allt att så långt det går skapa en meningsfull tillvaro som kan skänka någon harmoni åt svårt drabbade medmänniskor.

### Ungdomsfylleriet

*Dagens Nyheter* har i en ledare behandlat de ofta hygieniskt undermåliga finkor, där fyllerister, dvs. stundom medvetlösa, svårt förgiftade personer förvaras i avvaktan på att giftverkan skall släppa. Allt för ofta släpps vederbörande därefter ut utan någon som helst efterbehandling. En utredning i Stockholm i fjol undersökte dessa förhållanden.

För Stockholms del utmynnade fjolårets utredning om ungdom och alkohol i krav på en särskild ungdomsavdelning vid Mariapoli-kliniken. Nu vill sjukvårdsdirektionen — klokt nog — bredda reformen till att omfatta alla åldersgrupper. Man föreslår att det gamla Mariasjukhuset med tillhörande lokaler byggs om till en psykiatrisk upptagningsklinik för spritförgiftade män, kvinnor och ungdomar.

Därmed skulle åtminstone i de svårare berusningsfallen den olämpliga finkningen utan vårdtillsyn på polisstationerna försvinna. De ordinarie sjukhusen skulle också slippa ta emot — eller slippa avvisa! — skadade fyllerister. I Polen har man med framgång prövat avgiftningskliniker i stället för fylleristfinkor, och i Köpenhamn har man slagit in på ett system liknande det som nu föreslås för Stockholms del. Uppslaget förtjänar vidare utredning och snabbt förverkligande.

Det är på tiden att man får upp ögonen för att det här rör sig om ett medicinskt problem och icke en social ordningsfråga.

### Skolbarnsrökning

Rökningen bland skolbarnen i Stockholm, har nått en sådan omfattning, att skolöverläkaren Rolof anser att man med största stränghet måste hålla på rökförbud för samtliga elever i Stockholms skolor. Försök med avvänningskurer på 14—15-åringar har misslyckats, trots att man förklarat sig villig att genomgå kurer.

*Aftonbladet* refererar:

Bland de rökande eleverna i realskolans första klass är det 45 procent av pojkarnas föräldrar och 70 procent av flickornas som är ovetande om att deras barn röker. Man har också funnit att de rökande skolungdomarna har högre veckopeng än de elever som inte röker.

I Farsta har man valt tre angreppspunkter för att klargöra för ungdomarna nackdelarna med att de röker. I dag startar man med den ekonomiska sidan och i eftermiddag skyltar fyra butiker upp fyra "antinikotinfönster".

Den medicinska och sociala sidan av kampanjen startar nästa måndag. Då kommer bl. a. skolläkaren Karl-Axel Melin att ge besked om farorna med rökningen. Han kommer att tala både med föräldrar och elever.

De ungdomar som är vanerökare redan i 10—15-årsåldern är naturligtvis det stora problemet, men vid en undersökning bland 5 500 svenska skolungdomar har man kommit fram till att bland dem, som bara rökte vid något enstaka tillfälle i de yngre åldrarna är det hela 60 procent som blivit vanerökare i 18-årsåldern.

Vi måste uppmärksamma och inse vårt ansvar för den verkliga risk för vår ungdoms hälsa som det tidiga barnrökandet innebär. Om det icke stävjas kommer vi att möta en våg av lungcancerfall inom de närmaste 20—30 åren samt en ökad dödlighet i hjärt- och kärlsjukdomar. Problemet måste tas upp på allvar av både medicinsk och pedagogisk expertis.